

Til Stortingets finanskomité

Urimelig å skjerpe vannkraftskatten når det er nedsatt et ekspertutvalg som skal foreta en helhetlig gjennomgang

Vannkraften utgjør 96 prosent av strømproduksjonen i Norge og er selve ryggraden i det klimavennlige, norske kraftsystemet. Det er imidlertid et stort behov for reinvesteringer i vannkraften, noe samtlige partier på Stortinget påpeker i sine partiprogrammer. En opprusting av vannkraften er både en mulighet og en forutsetning for ny industri og nye arbeidsplasser. Når næringslivet generelt får redusert selskapsskatt, er det oppsiktsvekkende at regjeringen i forslaget til statsbudsjett for 2019 foreslår en netto skatteskjerpelse for vannkraft. Spesielt når det nylig er nedsatt et ekspertutvalg som skal vurdere om kraftskattesystemet er til hinder for samfunnsøkonomisk lønnsomme (re)investeringer.

Kommentarene i det følgende er knyttet til Prop. 1 LS (2018-2019) *Skatter, avgifter og toll 2019*.

3.2 Grunnrenteskatt og særskatt på petroleum

Regjeringens forslag gir netto skatteskjerpelse for vannkraft

I forslaget til statsbudsjett for 2019 hevder Finansdepartementet at grunnrenteskattesatsen må økes med 1,3 prosentenheter til 37 prosent når satsen på alminnelig inntektsskatt settes ned med 1 prosentenheter til 22 prosent, for å oppnå provenynøytralitet. Departementet opplyser at "noe annen aktivitet nært knyttet til vannkraftproduksjon" er inkludert i beregningene. Dette omfatter ulike aktiviteter, men ut fra undersøkelser Energi Norge har gjennomført er det gevinst/tap på prissikring (finansiell krafthandel) og valutaeffekter, bl.a. ved at kraften handles i euro på den nordiske kraftbørsen, som gir størst utslag. Dette kan variere sterkt fra år til år og gi både positive og negative resultater. Grunnlaget som Finansdepartementet har lagt til grunn, stammer åpenbart fra et år med store positive gevinster, noe som slår negativt ut for vannkraftprodusentene med den metoden departementet benytter ved beregning av satsendringene.

Energi Norge mener det må være endringer i ordinær selskapsskatt for den virksomheten som betaler grunnrenteskatt som er relevant. Regjeringens forslag innebærer en reell skatteskjerpelse for vannkraftproduksjon.

Energi Norge har foretatt en nøytral beregning for grunnrenteskattepliktig virksomhet isolert sett. Den viser at forslagene til satsendringer for 2019 innebærer en netto årlig skatteskjerpelse på vel 75 mill. kroner. Energi Norge mener det er prinsipielt uheldig at særskatten på fornybar energiproduksjon øker når selskapsskattesatsen settes ned. Ser man omleggingen av selskapsskatten under ett (fra 2014), er avstanden mellom skattenivået for norske næringsliv generelt og vannkraftproduksjon økt med 7 prosentenheter. I tillegg har avstanden i skattenivå økt til både andre teknologier (f.eks. vind) og til vannkraft i Sverige, der Riksdagen i 2016 vedtok å fase ut all særskatt på vannkraft, bl.a. for å sikre nødvendige reinvesteringer i gamle vannkraftverk.

Ekspertutvalg skal vurdere vannkraftbeskatningen

Energi Norge finner det særlig overraskende og uheldig at vannkraftskatten skjerpes samtidig som regjeringen har satt ned et ekspertutvalg som skal foreta en helhetlig vurdering av kraftverksbeskatningen. Utvalget ble nedsatt 22. juni og skal levere sin innstilling innen 1. oktober 2019. I mandatet slås det innledningsvis fast at "Vannkraften er en av Norges viktigste naturressurser og vil fortsatt være ryggraden i energisystemet vårt". Videre uttrykkes det at:

Vannkraften er i dag den viktigste teknologien for fornybar energi med mulighet til å lagre mye energi. Energimarkedene er i endring, teknologiutviklingen går raskt og kostnadene ved vind- og solkraft reduseres. Økt innslag av uregulerbar produksjon av fornybar energi vil trolig øke behovet for reguleringsevne og fleksibilitet i årene som kommer. [...] En stor del av norsk vannkraftproduksjon ble bygget ut i årene etter krigen og frem mot slutten av 1980-tallet. Norges vassdrags- og energidirektorat har anslått reinvesteringsbehovet frem mot 2030 til 45 mrd. kroner. Hovedoppgaven til utvalget er å vurdere om dagens vannkraftbeskatning hindrer at samfunnsøkonomisk lønnsomme tiltak blir gjennomført.

Som det pekes på i mandatet, er det et stort behov for reinvesteringer for å opprettholde dagens vannkraftsystem. Skatteregimet oppfattes av aktørene som klart vridende, noe som forsterkes gjennom regjeringens forslag til skatteskjerpning i 2019. Utformingen av grunnrenteskatten bidrar til at samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjekter blir utsatt eller skrinlagt. En viktig årsak til dette er den svært lave skjermingsrenten (friinntektsrenten), 0,4 prosent for 2017. Denne renten er langt lavere enn relevant lånerente, og kraftprodusentene opplever derfor i praksis grunnrenteskatten som en barriere for investeringer. Konsekvensen er at effektiv skattesats¹ for grunnrenteskattepliktig vannkraft i praksis alltid blir høyere enn marginalsattesatsen, som etter forslaget for 2019 blir på 59 prosent. Enkelte kraftverk med høy gjeld opplever i dag en effektiv skattesats over 100 prosent. Dette utgjør et stort hinder for nødvendige reinvesteringer i den norske vannkraften.

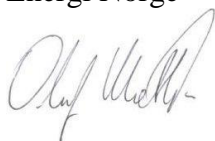
Energi Norge mener at Stortinget må utsette eventuelle endringer i grunnrenteskattesatsen til ekspertutvalget har lagt fram sin innstilling.

13.6 Avgift på elektrisk kraft (kap. 5541 post 70)

Regjeringen foreslår å redusere elavgiften med 1 øre/kWh ut fra prisjustert sats. Det betyr en nominell reduksjon på 0,75 øre/kWh fra 16,58 øre/kWh for 2018 til 15,83 øre/kWh for 2019.

Det er en beskjeden reduksjon, men Energi Norge ser det som et positivt signal om at regjeringen vil ta større hensyn til strømkundene og elektrifisering som viktig klimatiltak.

Vennlig hilsen
Energi Norge

Oluf Ulseth
Administrerende direktør

¹ Effektiv skattesats = ordinær selskapskatt + grunnrenteskatt målt mot skattegrunnlaget (alminnelig inntekt)